

**ΔΙΓΛΩΣΣΗ ΕΠΙΓΡΑΦΗ
ΣΤΗΝ
ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**

**NJË MBISHKRIM DYGJUHESH
SHQIP DHE GREQISHT**

Στην Απολλωνία Β. Ηπείρου, έχει βρεθεί η επόμενη προτομή, όπου για την εικονιζόμενη γυναίκα έχουμε σε δύο γλώσσες γραμμένες τις ονομασίες ΒΙΛΛΙΑ και ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ.

Në Apolloninë e pjesës veriore të Epirit, është gjetur një tjetër bust, ku për emërtesë të femrës (në bust) janë përdorur dy gjuhë, emërtesa BILLIA dhe DREJTËSIA.

fig. 1

Μαρμάρινη προτομή της ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ από την Νεκρόπολη Απολλωνία, περίπου του 130 μ.Χ. Albanien Schätze aus dem Land der Skiptaren. 1988 Verlag Philipp von Zabern, Mainz, σελ. 420

Αρχίζοντας με την ελληνική ονομασία ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ, και λαμβάνοντας υπόψη και την ονομασία IVSTITIA, που έχουμε στις επόμενες ρωμαϊκές παραστάσεις, μπορώ τη γυναίκα ή θεά που έχουμε στην προτομή αυτή, να την ταυτίσω με την περισσότερο γνωστή στους Έλληνες θεά Θέμις, την γνωστή ως τη θεά της Δικαιοσύνης.

Duke filluar me emrin grek DREJTËSI, dhe duke e konsideruar atë emër IVSTITIA, që na shfaqet më vonë në periudhën romake dhe duke qëndruar në kulturën helene mund ta identifikojmë këtë bust si perëndeshën, në një nga më të njohurat Themis, si Perëndeshën e Drejtësisë.

Χωρίς να λάβω υπόψη τα γραφόμενα για την δεύτερη ονομασία των Αλβανών αρχαιολόγων, την ονομασία ΒΙΛΛΙΑ, απλώς εδώ θα πω ότι είναι ονομασία στην αλβανική γλώσσα, και καλλίτερα ονομασία στην τοσκική διάλεκτο της αλβανικής γλώσσας που μιλιέται στην Ήπειρο και γενικά στη νότιο Αλβανία. Η ονομασία δε ΒΙΛΛΙΑ, που με το σήμερα αλβανικό αλφάβητο μεταγράφεται BILA, και οι Αλβανοί την λένε BIIA, σε μετάφραση θα πει Κόρη. Γνωρίζοντας από την ελληνική θεογονία ότι τη Θέμις ήταν κόρη της Γαίας, δηλαδή της Γη, μπορώ να πω ότι η Θέμις ή Δικαιοσύνη ή αλλιώς ονομαζόμενη και Κόρη, ήταν ένα και το αυτό πρόσωπο με την Περσεφώνη, την Κόρη της θεάς Δήμητρας, αφού όπως μας πληροφορεί ο Διόδωρος:

Pa marrë parasysh atë që është shkruar për emrin e dytë nga arkeologët shqiptarë, mund të shikohet edhe kështu:

- Emrin BILLIA, e artikuluar po njësoj si sot, del emri Bila që sot e gjithë ditën shqiptarët e Shqipërisë së jugut (Toskët- e kryesisht çamët e ruajnë më shumë), në gjuhën dialektikore quajnë Bijën, vajzën në rastin kur duam të japim kuptimin e lidhjes prindërore Bijë- Nën apo Bijë-at.
- Por në teologjinë helene Perëndesha e Drejtësisë duke qenë vajza apo Bija e Tokës Mëmë, është quajtur edhe shkurt Kori (bija në gjuhën helene) apo Bija në gjuhën shqipe.

Duke qenë në trevën shqipfolëse, Perëndeshën e Drejtësisë e quajmë Bija ose Drejtësia.

Ndaj ky tekst përmban dy fjalë:

- 1- BILLIA- Bija (shqip)ose Bila (shqip)
- 2- ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ-Drejtësia (greqisht).

«Γενικά απ’ τους ποιητές και μυθογράφους η Δήμητρα ονομάζεται „Γη Μητήρ“». (Διοδ. Γ’.62.7)
“Përgjithsisht nga poetët dhe shkrimtarët e miteve *Dhimitra* quhet “*Toka Mëmë*”(Diodor. G, 62.7)

fig.2

Ρωμαϊκό νόμισμα του Νέρωνος με προτομή της μάνα του Αγριπίνας με διάδημα και την ονομασία **IVSTITIA (ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ)**.
Monedhë romake, periudha e Neronit, me bust nënën e Agripës me kurorën me emërtesë- **IVSTITI (xhusticia) (DHIQEOSINI)**.

fig.3

Η **IUSTITIA** σε πόρτα του Βαπτιστηρίου του San Giovanni στη Φλωρεντία.
Xhusticia në portën e Pagëzimit (godinës) të Shën Xhovanit në Florence.

Χωρίς εδώ να επεκταθώ σε άλλα σχόλια, απλώς θα προσθέσω ότι στην Απολλωνία η αλβανική γλώσσα όχι απλώς μιλιόταν αλλά και γράφονταν και μάλιστα με αλφάβητο προσαρμοσμένο σ’ αυτή. Ως απόδειξη αυτού δίνω και το επόμενο νόμισμα από αυτή την πόλη, όπου όπως βλέπουμε, στο κείμενο το γραμμένο πάνω σ’ αυτό, έχουμε και τα γράμμα (R) και (Σ). Γράμματα που δεν χρησιμοποιούνται το μεν πρώτο από το ελληνικό αλφάβητο και το δεύτερο το λατινικό, απ’ όπου συμπεραίνεται ότι το κείμενο αυτό δεν μπορεί να είναι ελληνικό αλλά ούτε και λατινικό.

Pa u hapur këtu në komente të ndryshme që vijnë nga shkolla të ndryshme, un thjesht do shtoj këtu faktin se në Apolloni, vendasit - shqiptarët, jo vetëm e flisnin gjuhën e tyre por edhe shkruanin me një alfabet të përshtatur për këtë gjuhë.

Si dëshmi për këtë po jap monedhën e mëvonshme po nga ky qytet, ku siç e shohim në tekstin e shkruar në të, kemi shkronjën e tretë që nuk bën pjesë në alfabetin *helen* dhe shkronjën e fundit që nuk bën pjesë në alfabetin *romak*. Pra ky shkrim nuk është as *helen* dhe as *romak*. Pra vendasit kishin alfabetin e tyre.

fig.4

Νόμισμα από την Απολλωνία μεταξύ 167-120 π. Χ-
Monedha nga Apollonia e periudhës 167-120 p.k

Νίκος Στύλος

Mülheim, 31.07.18

Përshtatur në shqip nga E.Brinja